

Πανελλήνιες Εξετάσεις Επαγγελματικών Λυκείων Εξεταζόμενο
Μάθημα: Νέα Ελληνικά
Ημερομηνία: Σάββατο 30 Μαΐου 2026
Ενδεικτικές Απαντήσεις Θεμάτων

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1η δραστηριότητα

A1.

α) Οι δύο αρχές είναι:

1. Δεν υπάρχουν απόλυτα καθορισμένοι ρόλοι : όπως στο μπάσκετ οι παίκτες προσαρμόζονται διαρκώς, έτσι και ο άνθρωπος πρέπει να αλλάζει ρόλους και να ανταποκρίνεται στις νέες συνθήκες.

2. Υπέρβαση: το μπάσκετ, με τον υπερυψωμένο στόχο, συμβολίζει την ανάγκη να κοιτάμε ψηλά, να θέτουμε υψηλούς στόχους και να επιδιώκουμε ακόμη και όσα φαίνονται αδύνατα.

β) · **Αφήγηση:** «όταν ήμουν έξι ετών... στην μπασκέτα»

- **Μεταφορική χρήση της γλώσσας:** «Κοίτα ψηλά», «ανθρώπινος εμπνευσμένος τρόπος να πορευθούν μέσα στον κόσμο».
- **ΑΣύνδετο σχήμα:** «ένας ισχυρός, βασικός, βιώσιμος προσανατολισμός»
- **Ευθύς λόγος:** «Κοίτα ψηλά»
- **Α΄ ρηματικό πρόσωπο:** «έμαθα»

2η δραστηριότητα

A2.

α) **Μέσω της μορφής του τίτλου:**

- ερώτηση
- μεταφορικός λόγος

Επιτυγχάνεται ανάλογο επικοινωνιακό αποτέλεσμα:

- δημιουργία αίσθησης απορίας και διαλόγου, προβληματισμός και ευαισθητοποίηση του αναγνώστη
- προϋδεασμός για το θέμα / εισαγωγή στο περιεχόμενο του κειμένου που ακολουθεί
- προσέλκυση του ενδιαφέροντος και της προσοχής του αναγνώστη

β) Η αναλογία είναι: ·

Μπάσκει: υπερυψωμένος στόχος, προσπάθεια να «πετάξεις».

· Ζωή / κοινωνία: υψηλοί στόχοι, υπέρβαση ορίων, επιδίωξη του δύσκολου ή αδύνατου.
«Το μπάσκει ... όριά μας».

Ο ομιλητής δείχνει ότι το μπάσκει δεν είναι μόνο άθλημα, αλλά μοντέλο ζωής: μας μαθαίνει να συνεργαζόμαστε, να προσπαθούμε και να μη μένουμε στα χαμηλά. Ωραίο άλμα, όχι απλώς σουτ. Ο ομιλητής καθιστά αφηρημένες έννοιες (υπέρβαση, φιλοδοξία) πιο προσιτές και πειστικές μέσω μιας οικείας, αθλητικής εικόνας, εκλαϊκεύοντας τις σύνθετες έννοιες

γ)

δυσπιστία ≠ εμπιστοσύνη, ευπιστία

αποσύνθεσης ≠ συνοχής / σύνθεσης / ενότητας ·

μεταβαλλόμενο ≠ σταθερό, αμετάβλητο, αναλλοίωτο

3 η Δραστηριότητα

A3.

Τίτλος: Κοιτώντας Ψηλά: Εφόδια για έναν Κόσμο σε Μετάβαση

Σε μια εποχή που η κοινωνική πόλωση και οι ραγδαίες αλλαγές δημιουργούν ένα αίσθημα συλλογικής αποσύνθεσης, πολλοί από εμάς αναρωτιόμαστε πώς θα καταφέρουμε να υλοποιήσουμε τα όνειρά μας. Όπως υποστηρίζει ο Ντέιβιντ Χολάντερ, η λύση ίσως βρίσκεται στις αρχές ενός αθλήματος, του μπάσκει, οι οποίες μεταφράζονται σε πολύτιμα εφόδια ζωής.

Πρώτο και κύριο εφόδιο είναι η **προσαρμοστικότητα**. Σε έναν κόσμο χωρίς «σταθερές θέσεις», οφείλουμε να μην εγκλωβιζόμαστε σε έναν μόνο ρόλο. Η ικανότητα να εξελισσόμαστε ανάλογα με τις νέες συνθήκες και να γινόμαστε «αυτό που απαιτείται» είναι το κλειδί για να επιβιώσουμε και να διακριθούμε. Η ευελιξία αυτή, όμως, αποκτά νόημα μόνο μέσα από τη **συνεργασία**. Καμία επιτυχία δεν είναι ατομική· η σύνδεση με τους άλλους και η κοινή δράση αποτελούν το θεμέλιο για την αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων.

Επιπλέον, η **υπέρβαση** και η προσήλωση σε υψηλούς στόχους είναι απαραίτητες για την προσωπική μας ολοκλήρωση. Οφείλουμε να «κοιτάμε ψηλά», αφηφώντας τη «βαρύτητα» των δυσκολιών που μας καθηλώνουν. Ακόμη κι αν κάποιος θεωρούν τα όνειρά μας αδιανόητα, η ιστορία της ανθρωπότητας αποδεικνύει ότι η πρόοδος έρχεται από εκείνους που τόλμησαν να επιχειρήσουν το αδύνατο. Η επιμονή και η φιλοδοξία να ξεπερνάμε τα όριά μας είναι ο μόνος τρόπος να διαμορφώσουμε έναν καλύτερο κόσμο.

Εν κατακλείδι, η ζωή στον 21ο αιώνα απαιτεί εγρήγορση και ψυχικό σθένος. Αν υιοθετήσουμε τη φιλοσοφία της διαρκούς κίνησης και της συλλογικής προσπάθειας, θα καταφέρουμε όχι μόνο να ονειρευτούμε, αλλά και να μετατρέψουμε το αδιανόητο σε αυριανή μας πραγματικότητα.

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1η δραστηριότητα

B1

Το ποιητικό υποκείμενο «ζωγραφίζει» την καθημερινότητά του μετουσιώνοντάς την σε τέχνη μέσω της ποίησης. Ως «χρώματα» χρησιμοποιεί τον συναισθηματικό του κόσμο («καρδιάς τ' αλφαβητάρι»), ενώ η λογική και η νόηση αποτελούν το «εργαστήρι» και τα «υλικά» για τη δημιουργία του. Με αυτόν τον τρόπο, η εσωτερική του σκέψη και το συναίσθημα συνεργάζονται, δίνοντας νόημα και καλλιτεχνική πνοή στις μέρες του.

2η δραστηριότητα

B2

α) Εντοπισμός και λειτουργία εγκλίσεων:

- **Οριστική:** «Ζωγραφίζω» (ή «ταξιδεύω», «ορειβατώ»). Η οριστική εκφράζει το **πραγματικό** και το βέβαιο. Εδώ, δηλώνει τη σταθερή και συνειδητή επιλογή του ποιητικού υποκειμένου να δίνει νόημα στη ζωή του μέσω της ποίησης στην παρούσα πραγματικότητα.
- **Υποτακτική:** «Να ζωγραφίσω». Η υποτακτική εκφράζει το **επιθυμητό**. Με αυτήν, το υποκείμενο εξωτερικεύει την έντονη επιθυμία και το όραμά του να επεκταθεί αυτή η ποιητική δημιουργία σε όλο τον κόσμο στο μέλλον.

β) Εντοπισμός εκφραστικών μέσων:

EST.1993

- **Μεταφορά:** «στην πινακοθήκη της καρδιάς μου» (ή «χρώματα απ' της καρδιάς τ' αλφαβητάρι»).
- **Επανάληψη:** Η λέξη «ζωγραφίζω» (στ. 1) και «να ζωγραφίσω» (στ. 12).
- **Προσωποποίηση:** «ένα όνειρο που με παιδεύει».

3η δραστηριότητα

Στους τελευταίους στίχους του ποιήματος, το υποκείμενο εκφράζει ένα όραμα οικουμενικό: την επιθυμία του να «ζωγραφίσει» τις μέρες όλου του κόσμου με ποιήματα. Το όνειρο αυτό αφορά μια παγκόσμια πραγματικότητα γεμάτη φως («ήλιο») και ευτυχισμένα, «γελαστά παιδιά», απαλλαγμένα από το σκοτάδι και τη δυστυχία. Πρόκειται για μια μετάβαση από την ατομική δημιουργία στη συλλογική αισιοδοξία και την ελπίδα.

Αυτό το όραμα μπορεί να αποτελέσει πηγή έμπνευσης για τους σημερινούς νέους, καθώς τους καλεί να ονειρεύονται πέρα από τα στενά όρια του εαυτού τους. Σε έναν κόσμο που συχνά φαντάζει γκριζός και πεζός, η ποίηση και η τέχνη προσφέρουν τα «υλικά» για να αναζητήσουν οι νέοι το βαθύτερο νόημα της ζωής («χάνομαι στις σημασίες τους το βυθό»). Η προτροπή του ποιήματος να μετατραπεί η σκέψη και το συναίσθημα σε πράξη δημιουργίας ενθαρρύνει τη νέα γενιά να διεκδικήσει έναν κόσμο πιο ανθρώπινο, φωτεινό και ειρηνικό.